

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

4. Quid sit juramento vallata?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

natione omnium reseruet sibi quis aliquam partem, certe non valde modicam, sed huiusmodi, ut ea reservata, censetur ab homine prudenti non remanere donationem bonorum moraliter omnium. Idem etiam, quando quis sibi reservat usufructum, vel lus aliquod, quæ si nullo modo non sint modici valoris; posset enim hæc donator vendere, & de pretio testari. Non sic, si donet omnem suam hereditatem; tunc enim invalide donaret, quia tunc de nihilo testari posset, cum sic, omnia donasset. *Lege Dicastil. de Inst. l. 2. r. 5. d. b. 3. n. 48. Mol. d. 280. v. Sed dubium postremo est, alioque.*

Secundò, donatio omnium, facta causa pia, est valida, quia est iuxta consilium Domini: *Vade vende omnia, & da pauperibus.* Contrà quod Iura Civilia aliquid statuerent, non valent. Ita Hurtad. Layman, Vadignus, alique tum Theologi, tum Iurisperiti apud Dianam p. 2. tract. 6. ref. 41. qui rejicit Catameli contrarium.

Hinc etiam ut vult Sanch. tom. 2. sum. l. 7. c. 1. n. 19. reduci potest renuntiatio omnium bonorum, quam exhibent illi, qui Religiosam eligunt vitam; id enim etiam pertinet ad animæ salutem, estque de ejusdem Domini consilio: *Et sequere me.*

3. Tertiò, donatio onerosa omnium bonorum valida est, quia per illam aliud accipit donator, de quo disponere jam poterit.

4. Propter similem rationem ductam ab onere, alienationem, vel donationem omnium bonorum factam causa dotis filio, vel filiae à Patre, immò & à Matre, paterque apud Marium Cutelli tom. 2. de donat. disc. 1. spec. 1. & quoad Matrem colligitur ex eodem ibidem, disc. 3. spec. 4. initio, putant, validam esse, quia omnes communiter concedunt, hanc non esse donationem, sed necessitatem onerosam collocandi filios, filiasque matrimonio, quod tamen alii apud eundem negant, nam sic donatis omnibus bonis uni ex filiis ob ejus nuptias, demeretur legitima aliis, quod efficacissimum est argumentum pro negantibus.

5. Quares: Concesso, quod ejusmodi donatio omnium facta causa dotis, sit revocanda, expectandane esse mors conjugis, ut donatio revocetur, an statim poterit revocari, mortuo Patre?

Respondet idem Cutelli ibidem, disc. 1. spec. 2. dicens sententiam asserentem expectandam esse conjugis mortem, esse fortioribus argumentis vallatam. Ipsum lege.

6. Donatio omnium bonorum inter fratres valida est, ex Iulio Claro, cum Bonacina loc. p. 5. Rebell. quem citat, sequiturque Diana part. 8. tract. 9. ref. 38. & 40. & Rebellio, idque ob favorem servandæ agnationis, seu propriæ familiæ. Aliqui tamen id non admittunt. Lege citatos.

7. Porro, quando dicta donatio inter fratres est reciproca, seu colligata, ut: *Tibi fratri meo dono omnia bona mea, & tu mihi omnia tua, quid dicendum?*

Respondet, duobus modis id fieri continget. Primò, in recompensationem, ut sit sensus: *Si tu des mihi tua, ego invicem tibi donabo mea, & tunc, valida esset donatio, perinde, ac valeret inter extraneos; hæc enim non est donatio, sed commutatio.* Secundò, non in recompensationem, sed absolute sic: *Dono liberaliter tibi fratri meo, tu verò independentem ab hac mea donatione dicas: Ego tibi liberaliter dono mea, & tunc, licet inter extraneos hæc sit clarè nulla, & invalida, quia est donatio pura ex parte utriusque (vel saltem ex parte alterius donantis prius, in eo casu, quo, qui posteriùs donat, donaret ad retribuendum) tamen inter fratres, si sequaris Iulium Clarum allatum num. 6. validam, pronuntiabit donationem, at invalidam, si teneas cum aliis ibidem contrariis. Sed hæc Iurisperiti latius, de quibus non minùs latè Ofiate tom. 2. de contr. r. 10. d. 30. Theologus, alique ab eodem citati.*

§. III. Acceptans Donationem omnium bonorum, an obligetur ea restituere?

1. Id enim verò pertinet ad moralem Theologum, de quo dico, cum, qui accepit ejusmodi bona, eaque possidet, non teneri illa restituere, donec à donatore repetantur, quia ex una parte Iura non faciunt inhabilem donatarium ad retinendum, sed solum concedunt donatori facultatem exigendi, seu revocandi, ut habet Lessius, Rebellius, Torrianus, Filiucius, quos citat in simili, sequiturque Bonac. d. 3. de contr. r. 13. part. 5. num. 6. & ex alia, dum donator non reperit, cum possit, ut supponimus, cedit juri suo, & consentire censetur retentioni alterius. Ita Villalobos, Rodrig. alique apud Dianam p. 8. tract. 4. ref. 39.

2. Sed hic restat dubium, An statim, ac donator privatum requirit res ipsi donatario per prædictam donationem omnium bonorum donatas, obligetur donatarius restituere, an potius possit expectare sententiam iudicis?

3. Respondeo statim, nec posse expectare iudicis sententiam. Ratio est, quia donatio ipsa est invalida, nec solum invalidanda: ergo dominium ejusmodi rerum donatarum est apud donatorem, ipsæque omnino debentur; antea verò solum retinere poterat, quia, ut dictum est, præsumebatur donator cedere juri suo, Ita mihi videtur esse discurrendum.

§. IV. An Donatio omnium bonorum juramento vallata sit valida?

1. Iurisperiti communiter docent, esse invalidam, & revocari à donatore posse. Ratio est (inquiunt) quia ejusmodi donatio est contra bonos mores.

2. Sed refragantur Theologi, Molina, Lessius, alique, quos refert, loquiturque Delugo, d. 23. de Inst. à num. 163. quibus adde Bonacinam, d. 3. de contr. quest. 13. p. 6. num. 1. & Ofiate tom. 2. de contr. tract. 9. d. 11. sect. 6. n. 31. Vide etiam Dianam p. 8. tract. 4. ref. 43. citantem Suar. & Valsq. ii enim aiunt, ejusmodi donationem, & validam esse, & non posse à donatore revocari. Ratio est (inquiunt) quia, quamvis ejusmodi donatio prodiga sit, & consequenter non solum contra bonos mores politicos, sed etiam morales; est enim saltem peccaminosa venialiter, unde non possit confirmari Iuramento, quod non est vinculum iniquitatis; tamen id, quod promittitur sub dicto Iuramento, de quo loquimur, est, nolle revocare donationem jam factam, quod licitum est (aiunt) cum nemo prohibeatur nolle revocare donationem, quam liberè facit.

3. Profectò tantorum virorum pace hæc doctrina, vel nimis obscura est, vel nequaquam vera. Sic ergo est planè distinguendum: Aliud est donare cum juramento: aliud promittere item cum juramento, se non revocaturum jam donata, ut per aliam occasionem rectè, distinguit Cast. tom. 3. tract. de Iur. d. 2 p. 8. à n. 6. Iuro, v. g. me nunc tibi donare equum: ecce donationem juratam. Deinde juro, hanc donationem jam tibi factam me non revocaturum, etiamsi adveniat casus, in quo liberè revocare possem. Ecce promissionem non revocandi, quod donatum est. Pari modo Testamentum condo, juroque, illam esse meam ultimam voluntatem: at non propterea me sic privo potestate illud revocandi, seu habendi postea aliam voluntatem. Quod si jurem, me Testamentum illud jam factum non revocaturum, tunc profectò promitto per promissum Iuramentum aliud diversum à Testamento; juro, enim Testamentum factum non revocare, & hoc Iuramentum, seu promissionem juratam debere omnino servari, diximus alibi, quia hæc non revocatio, nullibi, est prohibita.

4. Sic ergo in casu nostro, si juro, me tibi donare omnia bona, tum donatio, tum Iuramentum huic donationi adhærens

adherens, invalida, per omnes communiter Doctores sunt, quia sunt de re peccaminosa, saltem venialiter, deque re contra bonos mores.

Verum, si iuram, non revocare ejusmodi donationem jam factam, putaverunt modò Delugo, alique, valere juramentum, nec posse amplius saltem ex virtute Religionis revocari, quia (iniquiunt) est de re, quæ sine peccato servari potest, cum leges prohibeant quidem donationem omnium bonorum, sed non præcipiant, ut illa revocetur, vel non revocetur: sed solùm permittunt, ut possit donans revocare, si velit, quam promissionem à se per juramentum abjicere, nec peccatum est, nec contra leges, &c.

5. Verum, signatè dixi (putaverunt Delugo, alique) me enim sic philosophari juvat: Sicuti non valet juramentum de re mala, ita nec valere debet juramentum, per quod persistatur in eadem re mala; ergo, si donatio omnium bonorum, ideo non valet, quia est de re prodiga, atque adeo de re peccaminosa, eodem modo valere non debet juramentum de persistendo, seu de non revocanda ejusmodi donatione, quia est velle persistere in re prodiga, seu continuare culpam prodigalitatis: sicuti, si re injustè egerem in exilium, & deinde jurarem, me nolle re, cum possim, ab exilio revocare: & sicuti, si donarem legitimam mei filii extraneo, & postea jurarem, illam à dicto extraneo me revocare nolle, cum possim.

6. Est igitur res accuratè perpendenda, & sic universum (pro similibus juramentis, de non revocando) distinguendum: Quoties non revocare, malum non est, toties juramentum de non revocando valet, & est observandum: Quoties verò non revocare, malum est, toties, sicuti non valet, nec est observandum juramentum de eo malo patrando, sic non valet, nec est observandum juramentum de non revocando, quia utrobique non debet juramentum esse vinculum iniquitatis.

7. Ex hac autem certa regula fit, ut in casu, de quo loquimur, juramentum non valeat, quia persistere cum illa prodigalitate omnium bonorum, & item nolle eam revocare, cum possis, nequè malum est. At in exemplis modò allatis de non revocando Testamento, & de non revocanda donatione illius equi, valebit juramentum, observandumque erit, quia persistere in Testamento legitime factò, & in donatione equi, nec malum ex se est, nec prohibitum, & eodem modo, etiam res se habet in pluribus exemplis à me adductis, *Lib. 3. in Decal. c. 3. §. 5. num. 39.*

8. Non satisfaciunt ergo nonnulli Iurisperiti, apud Marium Cutelli, *r. 1. de donat. disc. 2. particul. 8.* loquentem de *Juram. appessio donationi Patris ad filium*, dum sive absolute concedunt, sive absolute negant, juramentum de hisce similibus valere: Non satisfaciunt (inquam) nam ad pronuntiandam dictam validitatem, vel invaliditatem, semper expendi debet, utrum juramentum cadat in rem aliquo tandem modo, sive in se, sive in ejus perseverantia, malam, an non: Si posterius, est validum, observandumque; si prius, nec validum, nec observandum.

CAPVT V.

De Solemnitate Donationis, id est, de ejus Insinuatione.

§. 1. Quid sit Insinuatio, & in cujus quantitatis Donatione adhibenda?

1. Propria donationis solemnitas à Iure requisita insinuatio, ut scilicet donatio debeat judici insinuari, hoc est, manifestari. Ad quod certè satis est, si vel ipse donator, vel ejus procurator, vel ipse donatarius, ex donatoris mandato, compareat coram Iudice, qui Iudex non necessariò sedens pro Tribunali (cum hinc non sit actus ju-

risdictionis contentiosa, sed voluntaria) juxta modum Natrio, ut eam manifestationem rediget in actus ad rem.

2. Hanc solemnitem, sine qua donatio est irrita, leges invexere, ut à Iudice, tanquam à persona agnitionem adhiberet, prodigis donationibus modò *tr. 10. d. 30. num. 103.* advertit, non posse Iudicem de approbationem ejusmodi donationis, quando nulla apparet causa negandi, posse autem, cum apparet, quia hoc instituta est Lex insinuationis, ut prudenter, & sine damno, vel boni communis, vel Terrii, vel etiam ipsius donantis donatio fiat.

Quantitas Donationis insinuationis.

3. Hæc sunt clara. Illud explicatione indiget. Non jura non requirunt hanc solemnitem pro quacunque modica rei donatione, sed pro ea, quæ nunc post Imperatorem Constantinum, *L. Sacrimus, §. ult. & penult. L. 5. quæ pro Redemp. §. penult. C. de donat. transcedat rem quingentorum solidorum.*

4. Difficultas autem tota versatur in explicanda mensura quæ in nostræ ætatis moneta hinc sumitur quingentorum solidorum correspondeat, Varii varia, *Azo. apud Bonac. d. 3. de contract. quest. 13. part. 6. n. 3.* autem hinc sumitur quingentorum aureorum, & sequitur Regalibus, seu Julii Italianis (Julium autem continet regnum Siculum cum granis item Siculis cunctis quicquid alibi monui.)

5. Alii apud eundem Bonac, *loc. cit. auctor.* solidum æquivalere qui sem nummo aureo, sed numerum aureorum volunt continere quatuordecim, aut quindecim Regales, seu Julios, quales sunt Onghari, seu Zichim Veneri. Unde infert Bonac. ex Molina, & aliis, cum debeat hinc computatio fieri secundum tempus, quo valuerunt Julii, quando conficta fuit hæc lex, infert, inquam, validam esse donationem sine insinuatione, si sit valoris septingentorum aureorum.

6. Non longè abest Delugo *d. 23. de Inst. num. 129.* dicens valorem correspondentem quingentis solidis esse nostræ pecunie, septingenta, & tredecim scuta quæ vocantur de moneta:

7. Onate *r. 2. de cont. tract. 10. cap. 30. num. 121. et.* legem Castellæ quingentos solidos vocasse, & eodè modo esse quingentos *Maravedis de ore*, vel quingentos scutos aureos singulos valoris quatuordecim Regalium.

Sed quia pro temporibus diversis (addit idem Onate) immò & eodem tempore, in diversis locis varius est valor monetarum, unde, variè ipsorum quantitates ponder prædictis solidis, ideo non esse mirum quod Julius Clarus asserat, quingentos solidos antiquos correspondere summam septingentorum scutorum hujus temporis, Bellarius verò dicat, efficere plusquam mille aureos, Alii autem septingentos, & quinquaginta scutos, Angelus sexcentos, Alciatus octoginta. Denique idem Onate testatur se observasse in Peruana Provincia, ubi magna vis auri viget, solidos 500. valere duobus millibus scutis.

8. Quid igitur in tanta varietate statuendum nobis est? Statue juxta prudentem Onates monitionem, nimirum, meliorem computationem, hæc in re, esse non posse, nisi eam, quam in unaquaque Provincia tenet, & observat praxis Tribunalium, quia praxis, & hylas Claræ est optimus hujus legis interpret, eique congruat cum quingentis solidis antiquis sive non ita. Statue item juxta similem monitionem Bonac qui *d. 3. de contract. c. 13. p. ult. num. 6.* inquit: *Consulenda sunt hæc in re statuta cujusque loci, & à Consiliis potius, quam à Theologo perenda est consultatio.*

9. Sanè Panormi quæcunque donatio rei irrevocabilis cujuscumque quantitatis insinuari consuevit, tum quia Capitulum lites de ejusmodi quantitate, tum quia Capitulum 61. Ferdinandi, & Constitutio Comitatus Caltri §. 2. d. 1. quibus